

Стан здоров'я новонароджених дітей в Україні: національні та локальні статистичні дані за час повномасштабного вторгнення

Бабінцева Анастасія Геннадіївна – професор кафедри педіатрії, неонатології та перинатальної медицини БДМУ, д.мед.н., професор, неонатолог, дитячий анестезіолог, спеціаліст УЗД babintseva@bsmu.edu.ua

Курик О.В., Марандюк П.С., Петров В.А.

- В останнє десятиріччя в Україні зберігається складна демографічна ситуація, рівень смертності перевищує рівень народжуваності, зберігається тенденція до старіння нації.
- За даними державного закладу «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України», показники народжуваності в Україні мають тенденцію до зниження з 2013 року.
- Найбільший спад за весь період незалежності України спостерігається з 2022 року, що пов'язано з багатьма викликами внаслідок вторгнення сусідньої країни-агресора (негативний приріст населення на тлі зменшення народжуваності, збільшення смертності, міграції та еміграції, погіршення репродуктивного здоров'я тощо).

*Жилка Н, Щербінська О, Гойда Н, Голубчиков М, 2024
Антипкін ЮГ, Знаменська ТК, Марушко РВ та ін., 2024
Знаменська Т, Марушко Р, Дудіна О, Воробйова О, Полянська Л, 2024*

- Відповідно національним статистичним даним чисельність новонароджених дітей у 2023 році зменшилася на 31,05 % порівняно з 2021 роком при збільшенні:
 - частоти народження дітей з малою масою тіла з 5,99 до 6,09 %,
 - частоти народжених хворими і захворівших новонароджених – з 196,93 до 269,47 ‰,
 - рівня ранньої неонатальної смертності – з 2,94 до 3,0 %.

Індикативні показники впливу повномасштабної війни РФ проти України на медичне забезпечення та здоров'я новонароджених за даними закладів охорони здоров'я, що перебувають у сфері управління МОЗ України

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп приросту (убутку), 2021-2023 рр, %
Чисельність новонароджених	260502	196806	179611	-31,05
Забезпеченість новонароджених лікарями педіатрами-неонатологами	5,81	7,21	8,01	37,87
Забезпеченість новонароджених неонатологічними ліжками	6,93	8,23	8,45	21,93
Індекс неонатального трансферу	5,61	4,97	5,61	0,00
Охоплення новонароджених вакцинацією БЦЖ	69,75	73,74	79,6	14,12
Частота мало вагових новонароджених	5,99	6,12	6,09	1,67
Частота народжених хворими і захворівших новонароджених	196,93	221,72	269,47	36,84
Смертність новонароджених	2,23	2,05	2,16	-3,14
Летальність новонароджених	1,13	0,92	0,8	-29,2
Рівень ранньої неонатальної смертності	2,94	3,05	3,0	2,04

Антипкін ЮГ, Знаменська ТК, Марушко РВ, Дудіна ОО, Воробйова ОВ, Бондаренко НЮ.
 Наслідки впливу негативних факторів воєнної агресії на медичне забезпечення та здоров'я новонароджених під час війни. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина.
 2024;2(52):5-11. doi: <https://doi.org/10.24061/2413-4260.XIV.2.52.2024.1>

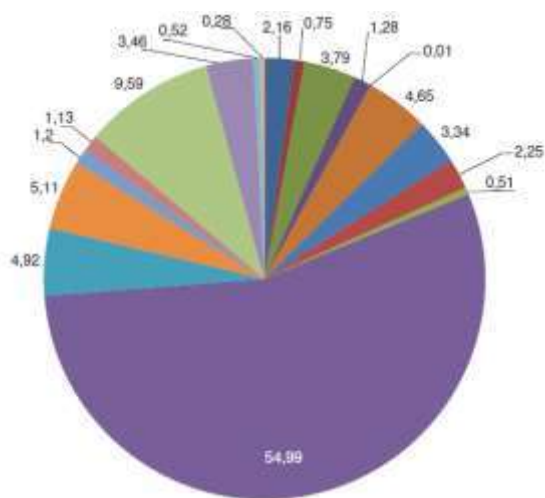
- Серед структури захворюваності новонароджених дітей «лідерство» належить наступним нозологіям:
 - неонатальні жовтяниці,
 - розлади дихальної системи, що виникають у перинатальному періоді,
 - інші порушення церебрального статусу новонародженого,
 - уроджені аномалії, деформації та хромосомні порушення,
 - інфекції, специфічні для перинатального періоду

Динаміка захворюваності новонароджених у закладах перинатальної допомоги, що перебувають у сфері управління МОЗ України окремими хворобами, Україна, 2021-2023 рр, на 1000 народжених живими

Захворювання	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп приросту, убутку 2021-2023 рр, %
Уроджені аномалії, деформації та хромосомні порушення	29,75	33,7	46,9	57,65
Сповільнений ріст та недостатність живлення плода	18,01	18,3	16,57	-8,00
Родова травма	19,72	20,7	22,5	14,10
в т.ч. внутрішньочерепна родова травма	0,07	0,04	0,07	0,00
Внутрішньоматкова гіпоксія і асфіксія в пологах	16,44	19,6	25,17	53,10
Розлади дихальної системи, що виникають у перинатальному періоді	46,79	59,7	72,51	54,97
в т.ч. синдром респіраторного розладу та інші респіраторні стани	23,8	24,6	27,64	16,13
Уроджені пневмонії	6,88	7,2	8,32	20,93
Інфекції специфічні для перинатального періоду	14,7	18,3	20,2	37,41
Сепсис новонароджених	1,5	1,6	1,54	2,67
Внутрішньошлуночкові і субарахноїдальні крововиливи	3,59	4,3	5,74	59,89
Гемолітична хвороба, обумовлена ізоімунізацією	10,96	11,7	12,61	15,05
Неонатальна жовтяниця, обумовлена надмірним гемолізом, іншими причинами	58,99	67,9	85,26	44,53
Гематологічні порушення	4,15	5,0	10,0	140,96
Інші порушення церебрального статусу новонародженого	43,66	53,2	57,85	32,50

Антипкін ЮГ, Знаменська ТК, Марушко РВ, Дудіна ОО, Воробйова ОВ, Бондаренко НЮ.
 Наслідки впливу негативних факторів воєнної агресії на медичне забезпечення та здоров'я
 новонароджених під час війни. Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина.
 2024;2(52):5-11. doi: <https://doi.org/10.24061/2413-4260.XIV.2.52.2024.1>

- Серед структури захворюваності дітей 1 року життя «лідерство» належить наступним нозологіям:
 - хвороби органів дихання,
 - окремі стани, що виникають у перинатальному періоді
 - хвороби шкіри та підшкірної клітковини

- Деякі інфекційні та паразитарні хвороби
- Новоутворення
- Хвороби крові
- Хвороби ендокринної системи
- Розлади психіки і поведінки
- Хвороби нервової системи
- Хвороби ока та придаткового апарату
- Хвороби вуха та соскоподібного відростка
- Хвороби системи кровообігу
- Хвороби органів дихання
- Хвороби органів травлення
- Хвороби шкіри та підшкірної клітковини
- Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини
- Хвороби сечостатевої системи
- Окремі стани, що виникають у перинатальному періоді
- Уроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні порушення
- Симптоми, ознаки та неточно визначені стани
- Травми, отруєння, нещасні випадки

Рисунок 1. Динаміка захворюваності дітей першого року життя в Україні за 2013–2023 рр. на 1000 дітей відповідного віку за даними Центру громадського здоров'я МОЗ України

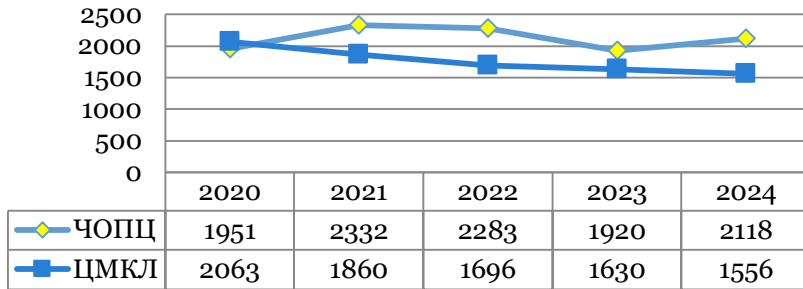
Волосовець ОП, Кривопустов СП, Кузьменко А. та ін.
 Зміни у стані здоров'я дітей віком до 1 року
 на тлі війни та пандемії COVID-19 в Україні.
 Здоров'я дитини. 2024;6(19):337-347.
 doi: <https://doi.org/10.22141/2224-0551.19.6.2024.1737>

- НДР кафедри акушерства і гінекології та кафедри педіатрії, неонатології та перинатальної медицини БДМУ «**Удосконалення напрямків надання допомоги вагітним, новонародженим та дітям раннього віку в умовах воєнного та післявоєнного часу в Україні**»
- КПКВК 2301020, термін виконання 2024-2026 рр.
- **Джерело фінансування:** загальний фонд державного бюджету МОЗ України
- **Мета дослідження** - удосконалити напрямки медичної допомоги жінкам та дітям від народження в період воєнного часу шляхом створення алгоритмів профілактики, лікування й реабілітації на підставі комплексної оцінки психологічного стану та клініко-анамнестичних даних перебігу вагітності, пологів і післяпологового періоду у матері, а також, результатів клініко-лабораторних досліджень, які характеризують особливості адаптації організму новонародженого за умов пологового стресу, зокрема показників енергетичного обміну, системи вільнорадикального окиснення та антиоксидантного захисту.

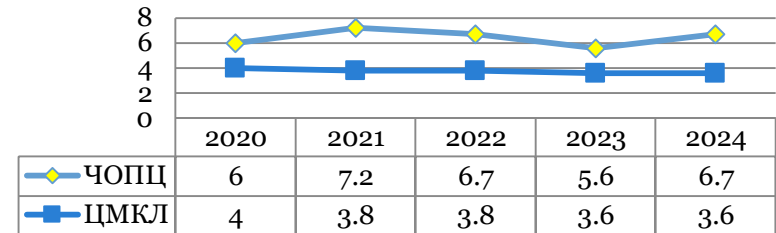
**Аналіз статистичних показників роботи акушерської та
неонатологічної служб клінічних баз кафедри педіатрії,
неонатології та перинатальної медицини БДМУ
за 2020-2024 рр.**

- КНП «Чернівецький обласний перинатальний центр»
- КНП «Центральна міська клінічна лікарня» ЧМР (пологовий
будинок)

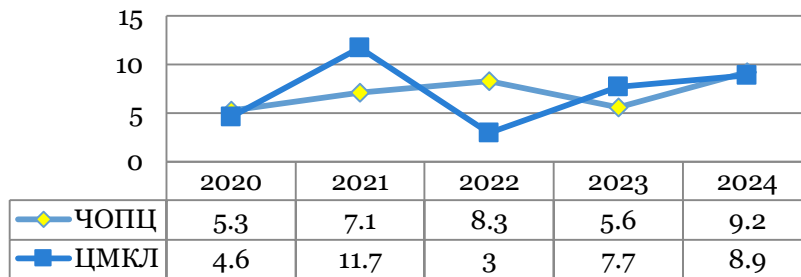
Кількість новонароджених дітей, п

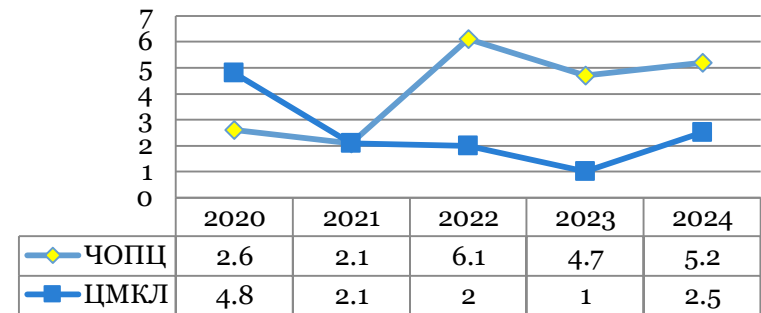
Частота передчасного народження дітей серед усіх новонароджених дітей, %

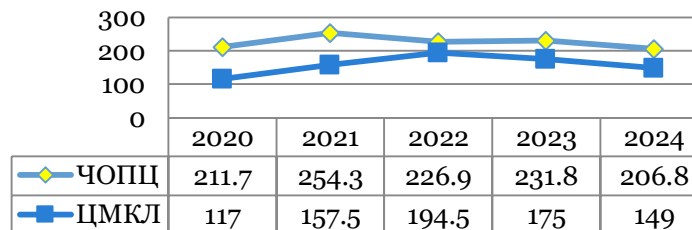
Частота народження дітей з масою тіла менше 1000 г серед усіх передчасно народжених дітей, %

Рівень ранньої неонатальної смертності, %

Захворюваність новонароджених дітей, ‰

Співпраця кафедри педіатрії, неонатології та перинатальної медицини БДМУ та клінічних баз

- Діючий договір про співпрацю між кафедрою педіатрії, неонатології та перинатальної медицини БДМУ та клінічними базами (КНП «Чернівецький обласний перинатальний центр»; КНП «Центральна міська клінічна лікарня» ЧМР)
- Щоденне консультування пацієнтів неонатальних відділень клінічних баз, участь у лікувально-діагностичному процесі з наданням практичної допомоги у складних неонатальних випадках
- Тренінговий центр сучасних технологій перинатальної медицини
- Навчання персоналу на циклах ТУ, заходах БПР для лікарів-неонатологів, дитячих анестезіологів, акушер-гінекологів, анестезіологів та середнього медичного персоналу
- Проведення студентського гуртка на клінічних базах кафедри
- Участь у клінічних дослідженнях (Neo-SCIN, Neo-STIM, Neo-VODE, AWAKEN-2), грантових програмах
- Участь у програмах гуманітарної допомоги (отримання апаратури, розхідників)
- Спільне планування подальшого розвитку закладів

Співпраця кафедри педіатрії, неонатології та перинатальної медицини БДМУ та клінічних баз

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Бабінцева Анастасія Геннадіївна –

професор кафедри педіатрії, неонатології та перинатальної медицини БДМУ,
доктор медичних наук, професор, лікар-неонатолог, дитячий анестезіолог,
спеціаліст УЗД

babintseva@bsmu.edu.ua